

Rolnummer 4008
Arrest nr. 47/2007 van 21 maart 2007

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag betreffende artikel 198, § 1, van het Wetboek van vennootschappen, gesteld door de Rechtbank van Koophandel te Dendermonde.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters A. Arts en M. Melchior, en de rechters P. Martens, R. Henneuse, M. Bossuyt, E. De Groot, L. Lavrysen, A. Alen, J.-P. Snappe, J.-P. Moerman, E. Derycke en J. Spreutels, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter A. Arts,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. Onderwerp van de prejudiciële vraag en rechtspleging

Bij vonnis van 19 juni 2006 in zake de nv « Immocenter Van Goethem » tegen Marc Lyssens en in zake Koen D'Hondt, waarvan de expeditie ter griffie van het Arbitragehof is ingekomen op 26 juni 2006, heeft de Rechtbank van Koophandel te Dendermonde de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Maakt het artikel 198, § 1, Wetboek Vennootschappen een schending uit van het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel, in zoverre uit deze bepaling volgt dat de titularis van de rechtsvordering op grond van artikel 530 Wetboek Vennootschappen tegen een bestuurder van een vennootschap deze vordering moet stellen binnen de vijf jaar van ' de verrichtingen ' het feit dus dat oorzaak is van de schade zelf (ongeacht of het slachtoffer kennis had van kwestieuze handeling en het veroorzaken van de schade welke de aansprakelijkheid van de bestuurder met zich brengt) terwijl algemeen inzake buitencontractuele aansprakelijkheidsvorderingen artikel 2262bis, § 1, tweede lid, Burgerlijk Wetboek voorziet dat rechtsvorderingen tot vergoeding van dergelijke extra contractuele schade slechts verjaren door verloop van vijf jaren vanaf de dag volgend op deze waarop de benadeelde kennis heeft gekregen van de schade of van de verzwaring ervan en van de identiteit van de daarvoor aansprakelijke persoon ? ».

Memories zijn ingediend door :

- de nv « Immocenter Van Goethem », met maatschappelijke zetel te 9100 Sint-Niklaas, Knaptandstraat 4;
- Marc Lyssens, wonende te 9150 Rupelmonde-Kruike, Kloosterstraat 63;
- de Ministerraad.

Op de openbare terechtzitting van 30 januari 2007 :

- zijn verschenen :
 - . Mr. H. Van Dooren, advocaat bij de balie te Dendermonde, voor de nv « Immocenter Van Goethem »;
 - . Mr. J. Thibaut *loco* Mr. R. Schroeyers, advocaten bij de balie te Antwerpen, voor Marc Lyssens;
 - . Mr. P. De Maeyer, tevens *loco* Mr. E. Jacobowitz, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;
- hebben de rechters-verslaggevers E. De Groot en J.-P. Moerman verslag uitgebracht;
- zijn de voornoemde advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil*

De nv « Immocenter Van Goethem » vorderde van de nv « Immo Rupel » als opdrachtgever voor uitgevoerde bouwwerken tijdens de jaren 1993-1994 tot 1997 een saldo van 3 968 805 frank. Over die vordering werd jarenlang geprocedeerd. Ondertussen werd, volgens het verwijzingsvonnis, de vennootschap *de facto* vereffend. De activa werden verkocht, gelden werden uitgekeerd zonder dat echter gelden werden gereserveerd voor het geval waarin de vennootschap de vordering van nv « Immocenter Van Goethem » diende te voldoen.

De nv « Immo Rupel » werd op 17 februari 2003 failliet verklaard.

De nv « Immocenter Van Goethem » heeft vervolgens op 12 oktober 2004 een vordering op grond van artikel 530 van het Wetboek van vennootschappen ingesteld tegen M. Lyssens, bestuurder van de nv « Immo Rupel ».

Volgens de verweerder zou de vordering verjaard zijn vermits de feiten dateren van 1994 tot 1997 en de vordering pas werd ingesteld op 12 oktober 2004.

De verwijzende rechter stelt vast dat *in casu* de verjaringstermijn van artikel 198, § 1, van het Wetboek van vennootschappen van toepassing is, krachtens hetwelk alle rechtsvorderingen lastens bestuurders wegens verrichtingen in verband met hun taak verjaren na vijf jaar te rekenen vanaf die verrichtingen. Hij stelt dat « vermits de vordering slechts kan worden ingesteld bij faillissement [ze] zou [...] kunnen verjaard zijn vooraleer ze kon worden ingesteld. Artikel 198, § 1, van het Wetboek van vennootschappen verwijst naar de verrichting, de handeling zelf dus van de bestuurder en niet naar het ontstaan van de schade ».

Hij wijst erop dat overeenkomstig het gemeen recht inzake buitencontractuele aansprakelijkheid alle rechtsvorderingen tot vergoeding van schade op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid verjaren door verloop van vijf jaar vanaf de dag volgend op die waarop de benadeelde kennis heeft gekregen van de schade of van de verzwarende ervan en van de identiteit van de daarvoor aansprakelijke persoon (artikel 2262bis, § 1, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek). Hij vraagt zich af of er een redelijke verantwoording bestaat voor het onderscheid wat betreft het vertrekpunt van de verjaringstermijn tussen artikel 198, § 1, van het Wetboek van vennootschappen en 2262bis, § 1, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek.

III. *In rechte*

- A -

A.1. De nv « Immocenter Van Goethem », eiseres voor de verwijzende rechter, meent dat de prejudiciële vraag bevestigend moet worden beantwoord en leidt dit af uit de rechtspraak van het Hof. Ze citeert de arresten nrs. 137/2001 van 30 oktober 2001 en 75/97 van 17 december 1997 en concludeert hieruit dat het Hof het onderscheid tussen buitencontractuele vorderingen, waar de kennisname als vertrekpunt voor de vijfjarige verjaringstermijn geldt, en contractuele vorderingen, die aan een andere regeling zijn onderworpen en die verjaren vanaf de opeisbaarheid ervan, objectief en redelijk verantwoord acht. Ze schrijft dit toe aan het feit dat het Hof rekening hield met de bijzondere kennis die het slachtoffer heeft van de persoon of de feiten die de schade hebben veroorzaakt. Een dergelijke redenering kan volgens de nv « Immocenter Van Goethem » niet gelden in het voorliggende geval, dat het onderscheid betreft tussen de gemeenrechtelijke buitencontractuele aansprakelijkheid, waar de benadeelde zijn vordering pas dient in te leiden zodra hij weet dat hij schade lijdt en wie hij daarvoor dient aan te spreken, en de bijzondere bestuurdersaansprakelijkheid waar de benadeelde van een grove bestuursfout begaan door een bestuurder verplicht is zich tegen die bestuurder te voorzien binnen vijf jaar vanaf het feit zelf. In beide gevallen gaat het immers om schade die het gevolg is van een handelen of een

niet-handelen van een derde, waarvan de schadelijke gevolgen zich mogelijkerwijs pas jaren voordoen nadat de fout zelf is begaan. De eiseres meent voor haar stelling steun te vinden in het arrest nr. 32/96 van 15 mei 1996.

A.2.1. De Ministerraad is in hoofdorde van mening dat de door de verwijzende rechter voorgestelde categorieën van rechtsonderhorigen niet voldoende vergelijkbaar zijn.

Hij wijst erop dat de algemene verjaringstermijn waarin artikel 2262*bis* van het Burgerlijk Wetboek voorziet van toepassing is op iedere buitencontractuele vordering (artikel 1382 en 1383 van het Burgerlijk Wetboek) ongeacht de hoedanigheid van de verwerende partij, terwijl de bijzondere verjaringstermijn waarin artikel 198, § 1, van het Wetboek van vennootschappen voorziet *in casu* uitsluitend van toepassing is op bestuurders van vennootschappen. De vordering op grond van de artikelen 1382 en 1383 van het Burgerlijk Wetboek kan zijn gebaseerd op iedere fout die schade heeft veroorzaakt, zelfs de lichtste fout, terwijl de vordering op grond van artikel 530, § 1, van het Wetboek van vennootschappen enkel kan worden ingediend indien aan vier cumulatieve voorwaarden is voldaan : het faillissement moet zijn uitgesproken, het actief moet ontoereikend zijn om de schuldeisers te betalen; er moet een kennelijk grove fout aanwezig zijn, en deze moet hebben bijgedragen tot het faillissement. De vordering op grond van de artikelen 1382 en 1383 van het Burgerlijk Wetboek geeft recht op een integrale schadevergoeding terwijl de vordering op grond van artikel 530, § 1, van het Wetboek van vennootschappen slechts het bedrag van het passief van het faillissement tot onderwerp kan hebben.

De Ministerraad wijst erop dat, terwijl de artikelen 1382 en 1383 van het Burgerlijk Wetboek de uitdrukking vormen van de algemene zorgvuldigheidsplicht, artikel 530, § 1, van het Wetboek van vennootschappen een specifieke bepaling is die erop gericht is manifest onprofessionele bestuurders van vennootschappen, wier fout heeft bijgedragen tot het faillissement, aansprakelijk te kunnen stellen voor het passief van het faillissement. De Ministerraad vindt het dan ook logisch dat de vordering op grond van artikel 530, § 1, van het Wetboek van vennootschappen aan een bijzondere verjaringstermijn, afwijkend van het gemeen recht, is onderworpen.

A.2.2. Subsidiair stelt de Ministerraad dat het onderscheid in behandeling steunt op een objectief criterium en een geoorloofd doel nastreeft. De vordering gegrond op artikel 530, § 1, van het Wetboek van vennootschappen heeft tot doel de bestuurder die door zijn kennelijk grove fout mede aansprakelijk is voor het faillissement tot het delgen van het passief te kunnen laten veroordelen. Met de korte, van het gemeen recht afwijkende verjaringstermijn, wilde de wetgever de bestuurders van een vennootschap niet te lang in de onzekerheid laten omtrent hun eventuele aansprakelijkheid voor fouten begaan in de uitoefening van hun opdracht.

Het specifieke verjaringsstelsel is volgens de Ministerraad voldoende ruim en heeft geen kennelijk onevenredige gevolgen. De Ministerraad wijst erop dat de vordering gegrond op artikel 530, § 1, van het Wetboek van vennootschappen oorspronkelijk alleen aan de curator was voorbehouden. Bij artikel 36 van de wet van 4 september 2002 tot wijziging van het Wetboek van vennootschappen werd de vordering ook opengesteld voor benadeelde derden, wat voor hen zeer voordelig is. Volgens de Ministerraad is het normaal dat het verjaringsstelsel zelf niet mee werd gewijzigd omdat dit in essentie op de vennootschap zelf gericht is. De Ministerraad wijst erop dat de verhoudingen tussen de vennootschap en derden meestal contractueel zijn van aard en aan een tienjarige verjaringstermijn zijn onderworpen, wat voor die derden eveneens zeer voordelig is.

De Ministerraad benadrukt dat de eisende derde over voldoende middelen beschikte om eerder te handelen. Zo bijvoorbeeld heeft de nv « Immo Rupel » vanaf 1998 nagelaten de jaarrekeningen neer te leggen bij de Nationale Bank zodat de nv « Immocenter Van Goethem » alleen al om die redenen de nodige vorderingen bij de bevoegde rechtbank had kunnen instellen. Artikel 530, § 1, van het Wetboek van vennootschappen is dus niet de enige bepaling die derden toelaat een schadevergoeding te verkrijgen; artikel 530, § 1, van het Wetboek van vennootschappen en artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek sluiten elkaar geenszins uit.

De Ministerraad wijst tevens erop dat het verjaringsstelsel van artikel 198, § 1, van het Wetboek van vennootschappen drie uitzonderingen kent op de regel volgens welke de verjaringstermijn begint te lopen op de datum waarop de foutieve verrichting werd gesteld : indien de verrichting met opzet verborgen werd gehouden, begint de verjaring te lopen bij de ontdekking ervan (artikel 198, § 1, van het Wetboek van vennootschappen); indien de vordering gebaseerd is op een ondeelbaar geheel van feiten, neemt de verjaring overeenkomstig vaste rechtspraak en rechtsleer pas een aanvang wanneer de fout voltrokken is door het laatste van die ondeelbare feiten; indien de fout een strafrechtelijke inbreuk uitmaakt, kan de burgerlijke rechtsvordering niet verjaren vóór de strafvordering (artikel 26 van de voorafgaande titel van het Wetboek van strafvordering). Volgens de

Ministerraad is het niet onmogelijk dat die uitzonderingen in het bodemgeschil van toepassing zouden kunnen zijn.

De Ministerraad besluit dat de prejudiciële vraag ontkennend moet worden beantwoord.

A.3. M. Lyssens wijst erop dat de regel dat de rechtsvordering tegen bestuurders van een naamloze vennootschap voor daden van hun ambt verjaart na vijf jaar vanaf die daden of, indien zij bedrieglijk verborgen zijn gehouden, vanaf het ogenblik dat zij werden ontdekt, vaste rechtspraak van het Hof van Cassatie uitmaakt en in de rechtsleer is aanvaard en onveranderd is gebleven bij de recente aanpassing van het vennootschapsrecht. Er is volgens hem geen enkel beletsel dat een bijzondere wet, zoals het Wetboek van vennootschappen, afwijkt van een algemene regel, vervat in het Burgerlijk Wetboek.

Hij meent dat de artikelen 198, § 1, van het Wetboek van vennootschappen en artikel 2262*bis* van het Burgerlijk Wetboek niet zomaar vergelijkbaar zijn. De aansprakelijkheid van een bestuurder kan immers buitencontractueel zijn of niet. Hij wijst erop dat hijzelf in contractueel verband stond met de vennootschap en dat de nv « Immocenter Van Goethem » in ieder geval contractueel verbonden was met de vennootschap nv « Immo Rupel ».

Zelfs indien zou worden aanvaard dat *in casu* een buitencontractuele aansprakelijkheid zou gelden, dan is hij van mening dat artikel 2262*bis* van het Burgerlijk Wetboek en artikel 198, § 1, van het Wetboek van vennootschappen niet zomaar substitueerbaar zijn. De in het geding zijnde bepaling maakt immers deel uit van het vennootschapsrecht, waarbij aan de verschillende soorten vennootschappen strenge voorwaarden inzake transparantie worden opgelegd. Een van de belangrijkste verplichtingen van een vennootschap is het neerleggen van de jaarrekeningen. De niet-naleving van die verplichting kan zwaar worden gestraft vermits iedere belanghebbende de ontbinding kan vorderen van de vennootschap die gedurende drie opeenvolgende jaren niet heeft voldaan aan de verplichting om een jaarrekening neer te leggen (artikel 182 van het Wetboek van vennootschappen). Overeenkomstig artikel 98 van het Wetboek van vennootschappen wordt de door de derde geleden schade geacht uit dit verzuim voort te vloeien. M. Lyssens besluit hieruit dat, dankzij die transparantieplicht, de schadelijder aldus over de mogelijkheid beschikt om zich te vergewissen over de toestand van een schuldeiser en over de eventuele fouten van diens bestuurders indien het een vennootschap betreft. Hij benadrukt dat een dergelijke plicht tot transparantie niet aanwezig is in het gemeen recht en hij ziet hierin de verklaring voor de verschillende verjaringsregeling.

Ten slotte analyseert hij de rechtspraak van het Hof en hij besluit dat de prejudiciële vraag *in casu* ten onrechte is gesteld omdat ze uitgaat van de verkeerde premisse dat het slachtoffer van de bestuurdersfout geen kennis zou hebben van de kwestieuze handeling en het veroorzaken van de schade. Dit is volgens hem verkeerd omdat de wet zelf voorziet in transparantiemechanismen, waardoor er geen verborgen termijn is. Hij wijst erop dat artikel 198, § 1, van het Wetboek van vennootschappen tevens voorziet in een uitzondering : indien de verrichting met opzet werd verborgen gehouden, begint de verjaringstermijn pas te lopen bij de ontdekking ervan.

- B -

B.1. De verwijzende rechter vraagt aan het Hof of artikel 198, § 1, van het Wetboek van vennootschappen de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt

« inzoverre uit deze bepaling volgt dat de titularis van de rechtsvordering op grond van artikel 530 Wetboek Vennootschappen tegen een bestuurder van een vennootschap deze vordering moet stellen binnen de vijf jaar van ‘ de verrichtingen ’ het feit dus dat oorzaak is van de schade zelf (ongeacht of het slachtoffer kennis had van kwestieuze handeling en het veroorzaken van de schade welke de aansprakelijkheid van de bestuurder met zich brengt) terwijl algemeen inzake buitencontractuele aansprakelijkheidsvorderingen artikel 2262*bis*, § 1, tweede lid, Burgerlijk Wetboek voorziet dat rechtsvorderingen tot vergoeding van dergelijke extra contractuele schade slechts verjaren door verloop van vijf jaren vanaf de dag

volgens op deze waarop de benadeelde kennis heeft gekregen van de schade of van de verzwaring ervan en van de identiteit van de daarvoor aansprakelijke persoon ».

B.2.1. Artikel 198, § 1, van het Wetboek van vennootschappen luidt :

« Door verloop van vijf jaren verjaren :

- alle rechtsvorderingen tegen vennoten, te rekenen van de bekendmaking hetzij van hun uittreding hetzij van de akte van ontbinding van de vennootschap, of te rekenen van het verstrijken van de overeengekomen duur;

- alle rechtsvorderingen van derden tot teruggave van ten onrechte uitgekeerde dividenden, te rekenen van de uitkering;

- alle rechtsvorderingen tegen de vereffenaars als zodanig, of bij ontstentenis van vereffenaars, tegen de personen die krachtens artikel 185 als vereffenaars worden beschouwd, te rekenen van de bekendmaking voorgeschreven bij artikel 195;

- alle rechtsvorderingen tegen zaakvoerders, bestuurders, leden van de directieraad, leden van de raad van toezicht, commissarissen, vereffenaars, wegens verrichtingen in verband met hun taak, te rekenen van die verrichtingen of, indien ze met opzet verborgen zijn gehouden, te rekenen van de ontdekking;

- alle rechtsvorderingen tot nietigverklaring van een naamloze vennootschap, een Europese vennootschap, een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid, een coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid of een commanditaire vennootschap op aandelen, gegrond op een vormgebrek, te rekenen van de bekendmaking, indien het vennootschapscontract gedurende ten minste vijf jaar is uitgevoerd, onverminderd de schadevergoeding, zo daartoe grond bestaat ».

Artikel 2262bis, § 1, van het Burgerlijk Wetboek luidt :

« Alle persoonlijke rechtsvorderingen verjaren door verloop van tien jaar.

In afwijking van het eerste lid verjaren alle rechtsvorderingen tot vergoeding van schade op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid door verloop van vijf jaar vanaf de dag volgend op die waarop de benadeelde kennis heeft gekregen van de schade of van de verzwaring ervan en van de identiteit van de daarvoor aansprakelijke persoon.

De in het tweede lid vermelde vorderingen verjaren in ieder geval door verloop van twintig jaar vanaf de dag volgend op die waarop het feit waardoor de schade is veroorzaakt, zich heeft voorgedaan ».

B.2.2. Uit de elementen van het dossier blijkt dat de vraag betrekking heeft op de bijzondere aansprakelijkheid van de bestuurder die op grond van artikel 530, § 1, van het Wetboek van vennootschappen persoonlijk en al dan niet hoofdelijk aansprakelijk kan worden

gesteld voor het geheel of een deel van de schulden van de vennootschap tot het beloop van het tekort, wanneer hij een kennelijk grove fout heeft begaan die heeft bijgedragen tot het faillissement van de vennootschap.

Artikel 530, § 1, van het Wetboek van vennootschappen luidt :

« Indien bij faillissement van de vennootschap de schulden de baten overtreffen, kunnen bestuurders of gewezen bestuurders, alsmede alle andere personen die ten aanzien van de zaken van de vennootschap werkelijke bestuursbevoegdheid hebben gehad, persoonlijk en al dan niet hoofdelijk aansprakelijk worden verklaard voor het geheel of een deel van de schulden van de vennootschap tot het beloop van het tekort, indien komt vast te staan dat een door hen begane, kennelijk grove fout heeft bijgedragen tot het faillissement.

Zowel de curators als de benadeelde schuldeisers kunnen een rechtsvordering instellen. De benadeelde schuldeiser die een rechtsvordering instelt, brengt de curator hiervan op de hoogte. In het laatste geval is het bedrag toegekend door de rechter beperkt tot het nadeel geleden door de schuldeisers die de vordering hebben ingesteld. Dat bedrag komt uitsluitend aan hen toe, ongeacht enige vordering vanwege de curators in het belang van de boedel van de schuldeisers.

Als kennelijk grove fout wordt beschouwd iedere vorm van ernstige en georganiseerde fiscale fraude in de zin van artikel 3, § 2, van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld ».

B.2.3. De verjaring van de aansprakelijkheid op grond van artikel 530, § 1, van het Wetboek van vennootschappen is in dat artikel niet bijzonder geregeld zodat wordt aangenomen - ook door de verwijzende rechter - dat artikel 198, § 1, vierde streepje, van hetzelfde Wetboek van toepassing is en de rechtsvordering op grond van artikel 530, § 1, van het Wetboek van vennootschappen verjaart door verloop van vijf jaren te rekenen van de kennelijk grove fout of, indien ze met opzet verborgen is gehouden, van de ontdekking ervan.

Het Hof zal bijgevolg de bestaanbaarheid van artikel 198, § 1, vierde streepje, van het Wetboek van vennootschappen met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet onderzoeken in zoverre het betrekking heeft op die bijzondere bestuurdersaansprakelijkheid in geval van faillissement.

B.3. De verwijzende rechter verzoekt het Hof, wat de aanvangsdatum van de verjaringstermijn betreft, de situatie te vergelijken van een persoon die tegen een bestuurder een vordering instelt op grond van artikel 530, § 1, van het Wetboek van vennootschappen met de situatie van de houder van een rechtsvordering tot vergoeding van schade op grond

van buitencontractuele aansprakelijkheid. Terwijl de eerstgenoemde de vordering moet instellen binnen een termijn van vijf jaar te rekenen van de kennelijk grove fout, dient de tweede de vordering in te stellen binnen vijf jaar vanaf de dag volgend op die waarop de benadeelde kennis heeft gekregen van de schade of van de verzwaring ervan en van de identiteit van de daarvoor aansprakelijke persoon (artikel 2262*bis*, § 1, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek).

De aanvangsdatum van de termijn bedoeld in artikel 198, § 1, vierde streepje, van het Wetboek van vennootschappen verschilt dus van die waarin artikel 2262*bis*, § 1, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek voorziet, aangezien het tijdstip waarop de bestuurder de kennelijk grove fout die heeft bijgedragen tot het faillissement, heeft begaan - in de hypothese dat ze niet met opzet verborgen is gehouden - niet noodzakelijkerwijze samenvalt met het tijdstip waarop de benadeelde schuldeiser kennis had van die fout en van de schadelijke gevolgen ervan.

B.4. De personen die schade lijden ten gevolge van een kennelijk grove fout begaan door een bestuurder van een vennootschap die heeft bijgedragen tot het faillissement van die vennootschap en degene die schade lijdt op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid bevinden zich, wat de aanvangsdatum van de verjaringstermijn betreft, niet in situaties die dermate uiteenlopend zijn dat zij niet vergelijkbaar zouden zijn.

B.5.1. Artikel 530, § 1, van het Wetboek van vennootschappen gaat terug op artikel 63*ter* van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen en werd in die wetten ingevoegd bij artikel 91 van de wet van 4 augustus 1978 tot economische heroriëntering. De wetgever beoogde de situatie van de schuldeisers bij faillissement te verbeteren en de aansprakelijkheid van bestuurders ten opzichte van de schuldeisers te verzwaren in geval van faillissement met ontoereikend actief.

B.5.2. Opdat die bijzondere aansprakelijkheid van bestuurders in geval van faillissement kan worden aangevoerd, moet aan de volgende cumulatieve voorwaarden zijn voldaan : het faillissement van de vennootschap is uitgesproken; het actief van de vennootschap is ontoereikend om de schuldeisers te voldoen; de vordering wordt ingeleid tegen een bestuurder, gewezen bestuurder of feitelijke bestuurder van een vennootschap; die personen hebben een kennelijk grove fout begaan waarmee de wetgever « het exceptioneel karakter van

die fout [wilde] beklemtonen » (*Parl. St.*, Senaat, 1977-1978, nr. 415-2, p. 150); die fout heeft bijgedragen tot het faillissement, waarbij het voldoende is dat de grove fout mede de oorzaak van het faillissement is.

B.6. Met het instellen van de korte verjaringstermijn van vijf jaar in artikel 198, § 1, vierde streepje, van het Wetboek van vennootschappen was het de bedoeling van de wetgever de bestuurders van vennootschappen niet te lang in de onzekerheid te laten omtrent hun eventuele aansprakelijkheid voor fouten begaan in de uitoefening van hun opdracht. Hij vreesde dat anders slechts weinig personen bereid zouden worden gevonden verantwoordelijke taken op zich te nemen. Tevens meende hij dat van degenen die een aansprakelijkheidsvordering zouden willen instellen, redelijkerwijze mag worden gevraagd dat ze dat doen op een tijdstip dat niet te ver verwijderd ligt van het ogenblik waarop de schadeveroorzakende handelingen werden gesteld, zodanig dat de aangesproken personen zich die handelingen nog kunnen herinneren en zich daarop kunnen verdedigen. De wetgever heeft, door een van het gemeen recht afwijkende termijn op te leggen in een algemene en imperatieve bepaling die wordt geacht te voldoen in alle gevallen, de privébelangen van de schuldeisers ondergeschikt gemaakt aan de hogere belangen van het handelsverkeer (*Cass.*, 27 mei 1994, *Arr. Cass.*, 1994, p. 544).

B.7. Het verschil in behandeling, wat de aanvangsdatum van de verjaringstermijn betreft, tussen diegene die de aansprakelijkheidsvordering tegen bestuurders op grond van artikel 530, § 1, van het Wetboek van vennootschappen instelt en diegene die een rechtsvordering tot schadevergoeding op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid instelt, is pertinent ten opzichte van het doel van de wetgever.

B.8.1. Het Hof dient evenwel nog te onderzoeken of de aanvangsdatum van de vijfjarige verjaringstermijn, namelijk de dag van de kennelijk grove fout, onevenredige gevolgen heeft omdat aldus, in tegenstelling tot het vertrekpunt van de gemeenrechtelijke termijn bepaald in artikel 2262bis, § 1, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek, geen rekening wordt gehouden met de kennisneming door de benadeelde van het schadeverwekkende feit of van de schade.

B.8.2. Terwijl artikel 2262bis, § 1, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek betrekking heeft op alle vorderingen inzake buitencontractuele aansprakelijkheid, is artikel 530, § 1, van het Wetboek van vennootschappen een specifieke bepaling die erop is gericht de bestuurder

die door een kennelijk grove fout die heeft bijgedragen tot het faillissement van de vennootschap, aansprakelijk te stellen. Die specifieke aard en de cumulatieve voorwaarden waaraan moet zijn voldaan om de vordering te kunnen instellen, inzonderheid de aanwezigheid van een kennelijk grove fout die heeft bijgedragen tot het faillissement, verantwoorden dat de wetgever redelijkerwijs ervan kon uitgaan dat de schade van de schuldeiser zich in de regel binnen een relatief korte tijdsspanne na het begaan van die fout zou manifesteren en niet pas talrijke jaren nadien. Het is dan ook niet onredelijk de verjaring bij die kennelijk grove fout te laten aanvangen.

B.8.3. De regel dat de vijfjarige verjaringstermijn begint te lopen bij de kennelijk grove fout zelf, is daarenboven niet absoluut.

Allereerst voorziet artikel 198, § 1, vierde streepje, van het Wetboek van vennootschappen in een uitzondering in het geval dat de handelingen en de verrichtingen met opzet verborgen zijn gehouden : in dat geval begint de verjaringstermijn pas te lopen op het ogenblik dat de verrichtingen zijn ontdekt.

Wanneer de aansprakelijkheidsvordering tegen bestuurders is gebaseerd op een ondeelbaar geheel van feiten, vangt de verjaringstermijn pas aan wanneer de fout is voltrokken door het laatste van die ondeelbare feiten (Cass., 14 februari 1935, *Pas.*, 1935, I, 159). Het ondeelbaar karakter van die feiten wordt door de feitenrechter soeverein vastgesteld.

Indien de aansprakelijkheidsvordering die wordt ingesteld tegen één van de personen vermeld in artikel 198, § 1, vierde streepje, van het Wetboek van vennootschappen, de burgerlijke rechtsvordering is die strekt tot het herstel van de schade veroorzaakt door een misdrijf dat door een van die personen in de uitoefening van zijn taak zou zijn begaan, verjaart die vordering eveneens na vijf jaar, maar niet vóór de strafvordering (Cass., 27 mei 1994, *Arr. Cass.*, 1994, p. 544).

B.8.4. Tevens moet mede in rekening worden gebracht dat artikel 530, § 1, van het Wetboek van vennootschappen de toepasselijkheid van het bestaande recht niet beperkt en de andere aansprakelijkheidsgronden van bestuurders, namelijk de artikelen 527, 528 en 633 van het Wetboek van vennootschappen en artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek, onverlet laat.

B.8.5. De in het geding zijnde maatregel is niet onevenredig.

B.9. De prejudiciële vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 198, § 1, vierde streepje, van het Wetboek van vennootschappen schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet, in zoverre die bepaling tot gevolg heeft dat de rechtsvordering op grond van artikel 530, § 1, van hetzelfde Wetboek vijf jaar na de kennelijk grove fout die heeft bijgedragen tot het faillissement, verjaart.

Aldus uitgesproken in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 21 maart 2007.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

A. Arts